

Analiza gospodarjenja v letu 1987

(Nadaljevanje s 1. strani)

Finančni kazalci gospodarjenja

Iz finančnih kazalcev je razvidno, da je gospodarstvo občine doseglo za 189.717.457.000 din celotnega prihodka ali 129% več kot v letu 1986. Porabljena sredstva so znašala 140.150.644.000 din in so naraščala nekoliko počasneje kot celotni prihodek. Iz tega razloga je dohodek porasel za 134% in je znašal 49.796.289.000 din.

V okviru razporeditve dohodka je razvidno, da je delež skupnega dohodka precej manjši kot v letu 1986 (indeks 13), zaradi izpada obveznosti DO Black & Decker do sovlagateljev. Del dohodka za skupne potrebe

Izboljšali so se rezultati na področju rentabilnosti (indeks 116), pa tudi reproductivna sposobnost gospodarstva je večja (indeks 139). Akumulacijska stopnja v gospodarstvu je višja za 24%.

Poprečni mesečni OD na delavca v gospodarstvu je znašal 252.699 din in je večji za 131%. Upoštevaje rast življenjskih stroškov so OD ostali na realno isti ravni. Tudi zaostanek za republiškim poprečjem je bistveno nižji kot v letu 1986 in znaša 1,1%.

Gospodarstvo je v letu 1987 vložilo v osnovna sredstva 7.673.700.000 din, kar je nekoliko več od amortizacije, ki je znašala 6.825.365.000 din. Ta podatek kaže na to, da gospodarstvo komaj še zagotavlja enostavno reprodukcijo. Vlaganja v letu

Stolarna 540.462.000 din
Lesnina, TOZD Sinole 261.176.000 din

Napovedi o obsegu izgube so znatno presežene iz razloga, ker sedanji obračunski sistem omogoča zelo veliko variiranih prikazov uspešnosti poslovanja, odvisno od trenutne poslovne odločitve. Sedanji obračunski sistem in način pokrivanja izgube omogočajo izgubarjem predvsem izboljšanje likvidnostnega položaja (preko pridobivanja nepovratnih sredstev in sanacijskih kreditov za kritje izgube), omogoča pa jim tudi izogibanje obveznostim za družbene dejavnosti in SIS materialne proizvodnje, kljub temu da zaposleni teh OZD koristijo usluge družbenih dejavnosti in infrastrukture. To je velika pomankljivost obračunskega sistema, saj stimulira gospodarstvo v prikaz slabih rezultatov in prenaša obveznosti na relativno uspešnejše kolektive.

Vse OZD so izgubo pokrile pred odjajo zaključnega računa z nepovratnimi sredstvi oziroma fiktivno z razliko med revalorizacijskimi prihodki in odhodki, kar omogoča obračunski zakon, razen Stolarne Dobrepolje, ki ima del izgube krit s sanacijskimi krediti, kar se šteje za kritje izgube po zaključnem računu.

Razlogi izgube v Black & Decker so predvsem posledica poslovne odločitve v okvirih možnosti obračunskega zakona. Izguba je tako predvsem rezultat izravnavanja dolga po kontokorentnem računu s tujim partnerjem, ki je na začetu leta 1987 znašal cca 4.000.000 DM in je tekoma leta praktično izravnano. V izgubi je tudi neplačana licenčna iz preteklih let v višini 1.400.000 DM, ki ni bila plačana zaradi neplačavanja domačih bank tujini. Razlog izgubi pa so tudi zamrznjene cene. Izguba je krita s sredstvi rezerv same DO v višini 39.071.000 din in z nepovratnim deležem sovlagateljev v višini 331.500.000 din.

Razlogi za izgubo v Stolarni so razpravljani enaki kot v letu 1986, s tem da je prikazana izguba praktično omogočila DO, da je odpravila vse stare obveznosti (kratkoročne kredite, zaloge) ter tako DO leto 1988 začela brez starih negativnih vplivov na poslovanje, izguba je krita nepovratno v višini 260.674.000 din in s sanacijskimi krediti iz sredstev rezerv v višini 279.788.000 din. V DO je podaljšan ukrep družbenega varstva do 30. 9. 1988.

Tudi TOZD Sinole se ukvarja z znanimi problemi lesne industrije, s tem da je povečanje izgube napram napovedim povzročilo predvsem izpad realizacije ob koncu leta 1987. Tudi trenutno se TOZD ukvarja z velikimi problemi pri pridobivanju del. Izguba je krita nepovratno v višini 200.685.000 din iz sredstev rezerv DO Lesnina, razlika v višini 60.518.000 din, revalorizacija.

Izguba v TOZD Specialne baterije je posledica neustreznih cen v obdobju I-IX. 1987 s tem, da so opazni znaki izboljšanja stanja v TOZD. Dela imajo

Tabela 1: Izvoz - uvoz v letu 1987

Vir: NBS - carinske deklaracije	v 000 din		1 € = 451,60 din	
	1986	1987	IND	strukturna pokritje uvoza
			1986 1987	1986 1987
IZVOZ SKUPAJ	6.471.127	9.272.944	143	100
-konvert.	5.371.080	5.976.307	112	83,0
-kliring	1.100.047	3.296.637	298	17,0
UVOZ SKUPAJ	7.127.680	4.446.487	62	100
-konvert.	6.637.873	3.997.682	60	93,1
-kliring	491.388	450.375	90	6,9

trenutno dovolj. Izguba je v celoti krita iz revalorizacije. Akumulacija se je zmanjšala tudi v Livarju, TOZD TA, in KZ Dobrepolje.

Poslovanje v negospodarstvu

OZD negospodarstva so dosegle v letu 1987 za 8.656.290.000 din celotnega prihodka oziroma za 136% več, ter za 5.939.350.000 din dohodka oziroma

za 134% več. Poprečni OD je znašal v negospodarstvu 292.534 din in je za 136% večji kot v letu 1986. Napram gospodarstvu občine je za 15,7% večji, za republiškim poprečjem negospodarstva pa zaostaja za 12,3%. Poslovanje OZD negospodarstva je bilo celo leto 1987 pod vplivom omejitev na področju skupne porabe. Povsem je zamrta tudi investicijska dejavnost v negospodarstvu (v skladu z interventnim zakonom o negospodarskih investicijah).

Delo občinske skupščine v marcu

Na sejah 28. in 30. marca 1988 bodo zbori Skupščine občine Grosuplje kot osrednje točke obravnavali:

- analizo poslovanja OZD v občini Grosuplje v letu 1987,
- predlog odloka o proračunu občine Grosuplje za leto 1988,
- zaključni račun davkov in prispevkov za leto 1987,
- analizo kmetijstva v občini Grosuplje,
- poročilo sklada stavbnih zemljišč za leto 1987 in program dela sklada za leto 1988,
- poročila o delu občinskih upravnih organov v letu 1987 in programe njihovega dela za leto 1988.

SEKRETARIAT SKUPŠČINE

Osebni dohodki višji le pod določenimi pogoji

Stavka delavcev Gradbenega podjetja Grosuplje se je začela 16. februarja 1988 in je trajala 3 dni. Prvi dan je v njej sodelovalo okrog 500 delavcev, drugi dan okrog 1.000, tretji okrog 400. Stavkajoči so zahtevali za 50% višje osebne dohodke, prekinitve pogodb z gradbenimi kooperanti, izboljšanje kvalitete hrane in uvedbo vrednostnih bonov. Zahtevali so tudi spremembo določbe pravilnika o reševanju stanovanjskih potreb delavcev, ki določa nižji limit stanovanjskih posojil za gradnjo, več kot 60 km oddaljeno iz sedeža podjetja.

Opozarjali so, da so slabo informirani, da sindikat, ZK in samoupravni organi slabo delujejo. Namigovali so na nepravilnosti pri poslovanju s kooperanti, pri delitvi stanovanjskih posojil, uporabi službenih avtomobilov in obračunavanju kilometrin. In vodstvo podjetja pa so naslavljali tudi ogorčene pripombe zaradi visokih in po občinah zelo različnih prispevkov iz bruto osebnih dohodkov ter zaradi visokih občinskih davkov na nadure.

Nezadovoljstvo in zahteve stavkajočih so bile v marsičem upravičene. Vodstvo delovne organizacije je pristalo na to, da se uvedejo vrednostni boni za prehrano, pa tudi da se delo s kooperanti prekine na tistih gradbiščih, kjer bodo redno zaposleni delavci skupaj z vodstvom gradbišča ugotovili, da lahko sami v roku dokončajo objekt.

Odlučno pa se je zoperstavilo zahtevi po 50% večjih osebnih dohodkih. Glavni direktor Bogdan Korošec je pojasnil, da so bili osebni dohodki v letu 1987 deljeni v skladu z družbenim dogovorom, da so ti po januar-skem povišanju povprečno za 17% med višjimi v Imosu in da je najnižja januarska plača v GPG za 182 ur znašala 197.000 dinarjev, povprečna pa 377.000 dinarjev (izplačila so bila nekoliko nižja, ker je imel januar le 168 ur). Dejal je, da nam sedanji in v bližnji prihodnosti pričakovani poslovni rezultati ne dovoljujejo povišanj OD.

Delavce ti argumenti niso prepričali. Vztrajali so pri 50-odstotnem povišanju. Tako v torek kot v sredo so se odpravili pred republiško skupščino, najavili pa so, da bodo šli tudi v Beograd, če njihovim zahtevam ne bo ugodeno.

Centralni delavski svet je v sredo 17. februarja, s ciljem, da bi se stavkajoči le vrnila na delo, sprejel sklep o možnem 20-odstotnem povišanju OD, vendar le pod pogojem, da se sorazmerno poveča tudi produktivnost dela in da se dosledno obračunava doseganje norm. Takšen predlog je planska služba utemeljila s podatkom, da je v podjetju še nekaj rezerv, saj je bilo v letu 1987 na osnovi količine in kakovosti izplačano 27,8% osebne dohodka, medtem ko so dejanski presežki norm dosegali le 2%.

Stavkajoči delavci tega predloga v sredo niso sprejeli.

Sporazum je bil dosežen v četrtek, 18. februarja 1988, na skupnem sestanku stavkovnega odbora, ki se je formalno v sredo, vodstva delovne organizacije, tozov in sektorjev, vodstva samoupravnih organov sindikata in ZK ter ob prisotnosti in sodelovanju predstavnikov zunanjih družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Argumenti, sicer navedeni že večkrat

poprej, so stavkovni odbor in stavkajoči prepričali, da so odstopili od zahteve po 50-odstotnem povečanju osebnih dohodkov. Na tem sestanku je bilo dogovorjeno:

— da se proti stavkajočim in stavkovnemu odboru zaradi sodelovanja v stavki ne bo izvajalo nobenih sankcij,

— obseg administracije bo postopno z odhodi delavcev zmanjšan za 5 do 10%.

— Zaradi pripomb na neaktivnost sindikata, ZK in slabo delo samoupravnih organov se čimprej sestanejo članstva oziroma zbori delavcev in ocenijo njihovo delo.

— Delitev stanovanjskih posojil, sklepanje pogodb s kooperanti, uporaba službenih avtomobilov in obračun kilometrine preveri odbor samoupravne delavske kontrole.

Proti 7 delavcem, ki so osumljeni zlorabe položaja, se, če bodo podane pismene pobude iz utemeljitivo suma, uvede disciplinski postopek.

Delo s kooperanti se prekine tam, kjer so redno zaposleni sposobni v roku dokončati objekt.

Uvedejo se vrednostni boni za prehrano.

Ponovno se preveri ustreznost določbe o nižjem limitu za stanovanjska posojila za gradnjo, več kot 60 km oddaljeno od sedeža podjetja.

Na vse pristojne institucije v Sloveniji in Jugoslaviji se naslovi pobude za hitreje reševanje težkega položaja gradbeništva.

Vsem delavcem se za čas stavke ure obračuna normalno. Izpad bodo nadomestili z delom ob sobotah.

Najpomembnejši sklep je bil, da se nagrajevanje po količini in kakovosti izvaja dosledno po veljavnih merilih. Tako bodo osebni dohodki porasli le sorazmerno s povečanjem produktivnosti. Osebni dohodki bodo odvisni tudi od uspešnosti gradbišča, torej od gospodarjenja z materiali in mehanizacijo.

Stavka se je tako končala, postavilo pa se je vprašanje, kaj jo je povzročilo. Najbolj očiten notranji vzrok so osebni dohodki, ki so glede na življenjske stroške preizki, manj očiten, vendar prav tako pomemben pa omajana avtoriteta delovodje in razrahljani tehnološka ter delovna disciplina. Vzroki pa so tudi zunanji: zaradi močno zmanjšanih investicij izredno težak položaj panoge, hude gospodarske in socialne težave Bosanske Krajin, od koder je večina naših delavcev, vzgled vseh drugih stavk, ki so se končale s povečanjem plač.

Stavka je podjetju povzročila materialno škodo, ki do sedaj še ni točno ugotovljena. Pomeni pa hkrati priložnost, da odpravimo vrsto pomankljivosti in slabosti, ki se jih že dalj časa zavedamo, vendar proti njim do sedaj nismo odločno ukrepali.

I. D.

Finančni kazalci gospodarjenja

TABELA 2: Finančni rezultat gospodarstva občine Grosuplje v letu 1987

Elementi in kazalci	v tisoč din		
	1986	1987	IND
Celotni prihodek	82.871.604	189.717.457	229
Porabljena sredstva	61.630.046	140.150.644	227
Doseženi dohodek	21.241.558	49.796.289	234
Razporeditev skupnega dohodka	645.525	86.260	13
Del dohodka za skupne potrebe	2.704.909	7.323.581	271
Del dohodka za splošne potrebe	341.795	660.832	193
Del dohodka za druge potrebe	3.007.209	6.207.550	207
Cisti dohodek	14.595.913	33.621.161	230
Razporeditev sredstev za bruto OD	11.449.727	26.040.701	227
Skupna poraba v TOZD	917.158	2.354.518	257
Akumulacija	2.461.172	6.197.224	252
Izguba	285.956	1.303.855	456
Dohodek na delavca (v din)	3.468.009	7.881.654	227
Dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi (v%)	54,0	62,5	116
Akumul. v primerj. s popr. uporab. poslov. sredstvi (v%) - akumulacij. stopnja	6,3	7,8	124
Sredst. za reprod. v primerj. s popr. uporab. sred. (v%) - reprod. stopnja	11,8	16,4	139
Delež prihod. ustv. na tujem trgu v celotnem prihodu (v%)	7,0	9,6	140
Delež sredstev za OD in skupno porabo v dohodku (v%)	58,2	57,0	98
Delež sred. za akumul. v dohodku (v%)	11,6	12,4	107
Poprečni mesečni obračunani čisti OD na delavca (v din)	109.580	252.699	231
Poprečno število zaposlenih na podlagi stanja konec meseca	6.008	6.079	101

je naraščal znatno hitreje (indeks 271) od dohodka, prav tako del za druge potrebe (razne zakonske obveznosti, obveznosti do delovnih skupnosti, razne članarine, SIS materialne proizvodnje itd.), ki je že presegel vrednost dela za skupne potrebe. Del za splošne potrebe je naraščal znatno počasneje (indeks 193), kar je rezultat omejitev na področju splošne porabe.

Zaskrbljujoč je porast izgub, ki so večje kar za 356% in znašajo 1.303.855.000 din ali 21% ustvarjene akumulacije. Obseg izgub je med drugim tudi rezultat »raztegljivosti« obračunskega sistema, ki omogoča delovnim organizacijam, da praktično prikazujejo izgubo v takem obsegu, ki ga lahko predvidoma pokrijejo.

1987 so samo za 63% večja kot v letu 1986, kar predstavlja precejšen realen padec. Po drugi strani pa so obračunane obveznosti za posojilo skladu za nerazvite znašale 1.004.182.000 din oziroma kar 209% več.

Problematika posameznih OZD

Izgube v letu 1987 so za 356% večje kot v letu 1986 in znašajo 1.303.855.000 din.

Izguba je razporejena med sledeče OZD:

Black & Decker 370.572.000 din
Iskra — Zmaj, TOZD
Special. baterije 131.645.000 din

Na podlagi 4. člena Poslovnika o delu komisije za priznanja za SLO in družbeno samozadržo pri svetu za SLO in DS občine Grosuplje, komisija za SLO in DS objavlja

RAZPIS

predlogov za podelitev priznanj SLO in DS ob 13. maju — Dnevu varnosti

Priznanja ob Dnevu varnosti se podeljujejo delovnim ljudem in občanom ter OZD, KS in drugim organizacijam in skupnostim, ki so dosegli pomembne uspehe na področju razvoja in krepitev varnosti in družbene samozadržite.

Pri izbiri kandidatov za priznanje bo komisija upoštevala:

- večletno delovanje na področju varnosti (poleg službenih dolžnosti);
- aktivnost v KS, kjer živi in v OZD ali skupnosti, kjer je zaposlen;
- izredno prizadevnost in dosežene uspehe v zadnjem času na področju družbene samozadržite.

Pri izbiri predlogov za priznanje organizacijam in skupnostim ter organom bo komisija upoštevala:

- organiziranje in normativno ureditev varnosti in družbene samozadržite;
- informiranje delovnih ljudi in občanov o družbeni samozadržiti;
- usposabljanje pripadnikov narodne zaščite;
- izdelane in azurirane varnostne načrte;
- širjenje obrambno varnostne kulture in zavesti.

Predloge dajejo delovni ljudje in občani, OZD, KS, SIS, enote JLA in TO, DPO in družbene organizacije in društva, komiteji za SLO in DS in drugi.

Komisija sprejema predloge do 4. maja 1988 na naslov: Svet za SLO in DS — Komisija za priznanja za SLO in DS, Gasilska 6, Grosuplje.

Predlogi naj bodo pismeni in morajo vsebovati:

- osebne podatke predlagane osebe (rojstne podatke, bivališče, izobrazbo, zaposlitev, podatke o dosedanjih prejetih priznanjih, itd.)
- podroben opis, zakaj je določena oseba, organizacija ali skupnost predlagana za podelitev priznanja.

Izmed vseh pravočasno dosegljivih predlogov bo komisija izbrala in predlagala svetu občinske skupščine za SLO in DS največ 5 predlogov.

KOMISIJA ZA PRIZNANJA ZA SLO IN DS

Glavni direktor stavkajoče seznanja s sklepi delavskega sveta (17. februarja 1988)

Usposabljanje pripadnikov civilne zaščite

Ni le vojna tista, ki prinaša človeku nesrečo, ljudje so nenehno izpostavljeni tudi drugim resnim nevarnostim. To so predvsem naravne nesreče, poleg tega pa tudi nesreče, ki jih prinašata sodobna tehnika in tehnologija. Potresi, povodnji, neurja, snežni in zemeljski plazovi, hude prometne nesreče in nesreče na raznih deloviščih povzročajo vsako leto na deset tisoč žrtev in neprecenljivo gmotno škodo. Ob takih nesrečah je potrebno nuditi prizadetim krajem in ljudem hitro pomoč, da bi z njo posledice vsaj delno omilili. Tako je civilna zaščita potrebna tudi v mirnem času. Prek usposabljanja za delovanje v vojni jo lahko uporabimo tudi ob naravnih in drugih hudih nesrečah, z reševanjem o takih nesrečah pa se praktično usposablja za delovanje v vojni. Njena mirnodobna dejavnost in priprave za delovanje v vojni se torej med seboj dopolnjujejo.

V občini Grosuplje si prizadevamo, da bi čim več pripadnikov civilne zaščite pridobilo temeljna in strokovna znanja, ki jih predpisuje učni načrt.

Pri organizaciji in izvedbi pa so sodelovali tudi odgovorni delavci Gradbenega podjetja Grosuplje, v katerem se ta enota formira.

Istočasno se je usposabljal 40 pripadnikov civilne zaščite iz sestave splošnih not krajevne skupnosti Šentvid. Predavatelji so bili člani predavateljskega aktiva občine Grosuplje: Franci Žnidaršič, Stane Okoren, Jožica Lavrih, Vida Vovk in Franc Skalja.

Pri praktičnem delu je dalo na razpolago svoja sredstva tudi Gasilsko društvo Šentvid pri Stični, prostore pa osnovna šola Šentvid.

Za zelo dobro udeležbo in vzorno kadrovanje velja zahvala Svetu, Komiteju za SLO in DS in Štabu CZ iz krajevne skupnosti Šentvid pri Stični.

Ta mesec poteka tudi usposabljanje pripadnikov splošnih enot civilne zaščite iz krajevne skupnosti Grosuplje v Gasilskem centru Grosuplje.

Pričakujemo, da glede na trud, ki so ga vložili člani Štaba za civilno zaščito ter Komiteja za SLO in DS in Svet krajevne skupnosti Grosuplje tudi tu uspeh ne bo izostal.

UPRAVNI ORGAN ZA LJUDSKO OBRAMBO